

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

Πηγαίνοντας στη Δαμασκό για το Συνέδριο των γυναικών της Ανατολής, θέλησα να επισκεθώ την Παλαιστίνη και να ιδώ από κοντά την εργασία των γυναικών στην παλινόστηση των Ιουδαίων και στην ίδρυση της Εθνικής τους Έστιας. Στα διεθνή συνέδρια της Αλλιάς είχα γνωρίσει την πρόεδρο του Φεμινιστικού Συνδέσμου της Παλαιστίνης, τη Δρα Ρόζα Βέλτ Στράους, μια εξαιρετικά μορφωμένη γυναίκα και από τις πιο προσδευτικές μέλη τη μεγάλη της ηλικία. Με κάλεσε να επισκευθώ την Ιερουσαλήμ με τη βοήθειά της να ιδώ στις λίγες μέρες που είχα στη διάθεσή μου, τι μπορούσε να μένδιαφέρει περισσότερο εκεί. Πριν πάγω όμως στην Ιερουσαλήμ ήθελα να ιδώ την Τέλ-Αβίβ, την εβραϊκή πόλη, που ιδρύθηκε το 1909 από τους Εβραίους της Γιάζας και οικοδομήθηκε άπάνω στην άμμουδιά της έρήμου που φτάνει ως τη θάλασσα. Με την έντατική εργασία ανδρών και γυναικών ή Τέλ-Αβίβ είναι σήμερα μια λουτρόπολις έλως διόλου ευρωπαϊκή, με 40,000 κατοίκους, με ωραίες καινούργιες οικοδομές, με κάποιον όμως ιδιαίτερο εθνικό χαρακτήρα που τον ξεχωρίζει άμέσως ο ξένος.

Έκει επισκέφθηκα την πρόεδρο του τμήματος του Φεμινιστικού Συνδέσμου στο Τέλ-Αβίβ, πρώην δασκάλα, γυναίκα του επίθεωρητου της δημοτικής εκπαίδευσης. Συμπαθητική, φιλόξενη, προσδευτική, με ιδέες έντελως ελεύθερες, άφησε κάθε δουλειά της για να μου δείξει τι με ένδιέφερε περισσότερο στο Τέλ-Αβίβ. Έπισκεφθήκαμε πρώτα το γυμνάσιο, σένα μέγαρο

που το ζήλεψα αληθινά, μένα έκτεταμένο κήπο όπου άγόρια και κορίτσια έκαναν άλλα γυμναστική, άλλα κηπουρική. Γύρισα όλες τις τάξεις, μεγάλα ευρύχωρα δωμάτια, όπου πάλι συνδιδάσκονται άγόρια και κορίτσια. Ο διευθυντής μου έδωσε μερικές πληροφορίες που μένδιέφερον, άπαντώντας σε έρωτήσεις μου. Από το νηπιαγωγείο ως την τελευταία τάξη του γυμνασίου φοιτούν μαζί άγόρια και κορίτσια. Οι τρεις άνωτερες τάξεις διαφοροποιούνται σε φιλολογικό γυμνάσιο και σε φυσικομαθηματικό. Τα κορίτσια προτιμούν συνήθως το φιλολογικό τμήμα υπάρχουν όμως και μερικές στο μαθηματικό. Κατά τα άλλα δέν παρατήρησε καμιά άλλη διαφορά στην αντίληψη και στην εργατικότητα μεταξύ των φύλων. Επίσης δέν είχαν ποτέ ως τώρα καμιά δυσάρεστη συνέπεια από το συγχρωτισμό άγοριών και κοριτσιών κατά την εποχή της ήβης. Μεγαλώνουν, παίζου και εργάζονται μαζί σαν καλοί σύντροφοι. Στη χειροτεχνία έχουν δυο τμήματα, ένα για άγόρια με ξυλουργική και ένα για τα κορίτσια με ραπτική και κοπτική.

Τα πράγματα πηγαίνουν έμαλώτατα. Οι φόβοι που επικρατούν στον τόπο μας για άποτελέσματα του συγχρωτισμού των δυο φύλων στην έφηβική ηλικία και που έμποδίζουν να γίνουν μικτά και τα σχολεία μας της μέσης παιδείας άποδείχνονται έτσι άβάσιμοι άφού και το κλίμα είναι και εκεί επίσης θερμό όσο και το δικό μας. Η ανάγκη να πραγματοποιηθή το γρηγορώτερο το ιδανικό των σιωνιστών, με τη δημιοурγία της Εθνικής Έστιας των Ιουδαίων έστρεψε έλητην έργα-

τικότητα αντρών και γυναικών προς την καλλιέργεια της γης. Με αληθινά πάθος αφοσιώνονται τα κορίτσια στις γεωργικές εργασίες. Επισκέφθηκα ένα γεωργικό σταθμό κοριτσιών, κοντά στο Τελ-Αβίβ που έχει έκταση πέντε στρέμματα. Η γη τους παραχωρήθηκε από το Κεντρικό Ταμείο του Εποικισμού. Σ' ένα άπλο αλλά κομψό και φαιδρό σπιτάκι ισόγειο κατοικούν 45 κορίτσια που ασκούνται για δυο χρόνια σε γεωργικές εργασίες. Τις καθοδηγεί μια διπλωματούχος της πρότυπης γεωργικής σχολής της Παλαιστίνης και γίνονται και θεωρητικά μαθήματα από ειδικούς. Πρώ πάντων όμως γίνεται πρακτική δουλειά σύμφωνα με τις τελευταίες επιστημονικές μεθόδους. Το έδαφος είναι καθαρή άμμος που θάπορυσσε κανείς πώς τους ήρθε ή ιδέα να το καλλιεργήσουν. Αυτό τους έδωσαν αυτό πήραν. Με διάφορα ζωικά και χημικά λιπάσματα κατώρθωσαν να το κάνουν παραγωγικότατο. Έχουν φυτώρια από χιλιάδες δέντρα, λαχανικά, άνθη. Έχουν κτηνοτροφείο πρώτης τάξεως και μελισσοκομείο. Τώρα ο σταθμός έχει γίνει αυτόκλητος. Τα κορίτσια, αφού φοιτήσουν δυο χρόνια, πηγαίνουν στις διάφορες γεωργικές κοινότητες όπου τις δέχονται μένθουσιζοι. Πολλές βρίσκουν ένα προσδοκφόρο επάγγελμα με το να δίνουν σχέδια κήπων για τις διάφορες επαύλεις της Τελ-Αβίβ, καθώς και οδηγίες κηπουρικής και άνθοκομίας.

Από τα πιο ενδιαφέροντα γυναικεία ιδρύματα στη μικρή αυτή πόλη είναι ο σταθμός μητέρων και βρεφών όπου όχι μόνο δίνονται οδηγίες στις φτωχές μητέρες και βοηθήματα διάφορα, γάλα, φάρμακα, κτλ. αλλά υπάρχουν και δωμάτια όπου μπορούν ναφήσουν τσάδονατα μωρά τους ως που να πάρουν λίγο άπάνω τους, ή και να μείνουν και οι ίδιες λίγο καιρό. Ένα προσωρινό αναρρωτήριο και αναπαυτήριο για φτωχές μητέρες. Εδεργετικώτατο.

Υπάρχουν στη μικρή αυτή επαρχιακή πόλη κι άλλα γυναικεία ιδρύματα, παιδική κήποι, συσσίτια για τους νέους που πρωτοέρχονται από το έξωτερο για να εγκατασταθούν στην Παλαιστίνη, οικοκυρική σχολή, κτλ.

Είχα την τύχη να γνωρίσω τη κ. Σωσάννα Πέρσις, δημοτική σύμβουλο του Τελ-Αβίβ, που της έχουν αναθέσει την οργάνωση και την επίβλεψη της παιδείας, όχι μονάχα στην πόλη αυτή αλλά και σ' ολη την Παλαιστίνη. Είναι ουσιαστικά ή Υπουργίνα της Παιδείας της Εθνικής Έστίας των Ιουδαίων. Εξαιρετικά έξυπνη και ένεργητική γυναίκα, διευθύνει συγχρόνως κι έναν έκδοτικό οίκο που εκδίδει αποκλειστικά βιβλία για παιδιά. Είναι μητέρα με τέσσερα παιδιά, φροντίζει ακόμα και για το νοικοκυριό της. Ζωντανά επιχείρημα για όλους όσοι δεν αναγνωρίζουν στην παντρεμένη γυναίκα το δικαίωμα και την ικανότητα να δουλεύει επαγγελματικά.

Στην Ιερουσαλήμ με περίμενε ή πρόεδρος του Φεμινιστικού Συνδέσμου της Παλαιστίνης, Δρ Ρόζα Βέλτ Στράους. Μέλη την προχωρημένη της ηλικίας—θα είναι άπάνω από 70 χρόνων—είναι από τις πιο δραστήριες και προοδευτικές γυναίκες που γνώρισα ως τώρα. Χάρη σαυτήν επισκέφθηκα όλα τα ήνωμάσια γυναικεία ιδρύματα της Παλαιστίνης, που τα συντηρούν οι Έβραίοι του κόσμου όλου και πρό πάντων της Αμερικής. Τα ιδρύματα αυτά είναι οργανωμένα σύμ-

φωνα με την τελευταία λέξη της επιστήμης. Οι γυναίκες που εργάζονται σ'αυτά, είτε έθελοντικά είτε επαγγελματικά, δίνουν ελόκληρη την ψυχή τους στο έργο τους με πίστη και άφοβηση μοναδική.

Η Δρ Στράους με παρακάλεσε να κάνω μιὰ διάλεξη για τὴν φεμινιστικὴ κίνηση στὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸ πάντων τὴν εἰρημιστικὴ. Δέχτηκα εὐχαρίστως. Σὲ μιὰ μέρα μέσα κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσει ἕνα ἀκροατήριο πολυάριθμο καὶ ἐκλεκτό, πρὸ παρακολουθοῦσε μὲ ἀδιάπτωτο ἐνδιαφέρον ἕλη τὴν εξέλιξη τοῦ ἀγώνα μας καὶ στὸ τέλος μοῦ ἔκαναν ἕνα πλήθος ἐρωτήσεις πολὺ ἐξυπνες καὶ ἐνδιαφέρουσες.

Ἀπ' ὅλα τὰ γυναικεῖα ἰδρύματα πρὸ ἐπισκέφθηκα ὁμολογῶ πῶς ἐκεῖνο πρὸς μοῦ ἔκανε τὴ μεγαλύτερη ἐντύπωση ἦταν τὸ **Κέντρο τῆς Ὑγείας** πρὸς συντηρεῖται μὲ κεφάλαια ἀπὸ τὴς ἑβραῖες τῆς Ἀμερικῆς. Εἶναι σταθμὸς βρεφοκομικὸς καὶ τὸν ἴδιον καιρὸ καὶ σχολὴ νοσοκόμων ὅπου δίνονται ἐπίσης καὶ μαθήματα οἰκοκυρικῆς καὶ βρεφοκομίας, στὴς μητέρες. Ἐχει τὰξεις γιὰ διάφορα θεωρητικὰ μαθήματα ὑγιεινῆς, αἰθουσα διαλέξεων, βιβλιοθήκη, νηπιαγωγεῖο κτλ. Καὶ τί δὲν ἔχει! Ἐκεῖνο πρὸς μὲ συγκίνησε πρὸς πολὺ, ἦταν ὅταν μοῦ ἀνοιξαν ἕνα δωμάτιο καὶ εἶδα καμιά δεκαρὶνὰ κορίτσια πρὸς κρυβέντιαζαν μὲναν κύριο πρὸς φαίνονταν ὅς νὰ τοὺς ἔκανε κάποιον μάθημα.

—Εἶναι αἱ Προσκοπίνες τῆς Ὑγείας, μοῦ εἶπαν. Ἐδῶ εἶναι ἕνα γραμματοκιβώτιο ὅπου ρίχνουν, ὅσες θέλουν, ἀπὸ ἕνα ἐρώτημα ἢ μιὰν ἀπορία. Κάθε φορὰ πρὸς γίνεται αὐτὴ ἢ συγκέντρωση—δυσὸς, τρεῖς φορὸς τὴν ἑβδομάδα—βγάζουν μιὰν δυσὸς ἐρωτήσεις ἀπὸ τὸ κουτί καὶ τὴς συζητοῦν μὲ τὸ δάσκαλον.

Τὸ ἔργο τῶν κοριτσιῶν αὐτῶν εἶναι νὰ πηγαίνουν δυσὸς, τρεῖς μαζὶ στὰ φτωχικὰ σπίτια—τρῶγλες ἀνηλιαγες—καὶ νὰ δίνουν ὁδηγίους ὑγιεινῆς, νοικοκυρῶσύνης, μαγειρικῆς, διαιτητικῆς στὴς φτωχῆς νοικοκυρῆς. Πηγαίνουν ἀκόμα καὶ στὰ κρεσπωλεῖα καὶ στὰ μανάβικα, δίνουν ὁδηγίους καθαριότητος. Οἱ καταστηματαρχες τὴς προσέχουν καὶ τὴς σέβονται, γιὰ τὴ φοροῦν τὸ σῆμα τοὺς καὶ ξέρουν πῶς τὰ κοριτσάκια αὐτὰ, τῶν 15—16 χρόνων θὰ δώσουν μιὰν ἐκθεση στὴν ἀστυνομία, καὶ ἂν εἶναι εἰς βάρος τοὺς θὰ τοὺς ἐπιδληθῆ, πρόστιμο ἢ καὶ βαρύτερον πρόστιμο.

Ἐτσι ἐξασκοῦνται ἀπὸ μικρῆς οἱ κοπέλλες τῆς Παλαιστίνης στὰ καθήκοντά τοὺς πρὸς τὴν πολιτεία. Ἐτσι μαθαίνουν καὶ οἱ ἄντρες νὰ ἐκτιμοῦν τὴ γυναίκα καὶ νὰ τὴ λογαριάζουν ὡς ἕνα πολῦτιμον παράγοντα γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὴν εὐημερία τῆς χώρας τῶν.

Αὔρα Σ. Θεοδοροπούλου